

כיום בהיר, אמרו בכפר, אפשר לראות את שפלת-החוף, עד הים. באותו יום ראינו רק אד סמיד של חום ועוד חום.

סיסמות בכל הצבעים

גם בכפר הזה, כמו בכל כפר ועיר בגדה המערבית וברצועת-עזה, היו כל הגדרות וקירות-הבתים, הפונים לחזית הרחובות, מכויסים בשכבות-שכבות של סיסמות. סיסמות בכל הגדלים, בכל הצבעים, מכל המינים. האדום לקומוניסטים, השחור לפת"ח, הירוק להאסא והכחול לחזית העממית. יש סרר. בכפר נעמה 2500 תושבים. באופן קצת יוצא-דופן, הסבירו שם, יש בכפר נציגים של כל הפלגים של אש"ף, כל תתי-הפלגים, גם

מאת ענת סרגוסטי

המורדים, גם חזית הסירוב, כולם מיוצגים שם בצורה זו או אחרת, בגודל זה או אחר. קבוצה של ארבעה צעירים פגשה אותנו במבואות הכפר. הם הלכו לפני המכונית, הנישאת לוחית-זיהוי ישראלית-צהובה, כדי שהילדים לא יתפתו לידות עליה אבנים. התהלכו, כך אמרו לנו, המיצעד, אמור להתקיים בשעה 5 אחרי-הצהריים. מאחר ושעה זו היתה עוד רחוקה, לקחו אותנו לאחד הבתים כדי להמתין. ישבנו בקצה שדה חקלאי הצמוד לבית, בצילם של עצי שקד מוריקים, שהפרי עמוס על ענפיהם. למרות החום הכבד, ששרר באותו היום, היתה בין העצים רוח נעימה.

השבוע. כפר נידח בגדה המערבית. עצרת של החזית העממית לשיחרור פלסטין. דגלים. סיסמות. כרזות. נאומים. קהל. רמקולים. זאת יכולה להיות מעין חזרה כללית:

אסיפת בחירות

האווירה היתה כמעט פסטורלית. מרי פעם נשמעה נעימת המור, נביחות של כלבים, ציוץ של ציפורים. הכל מסביב היה ירוק, מעובד. על רבים מחוטי-החשמל בכפר התנופפו להם דיגלי-פלסטין ובכמה מקומות הבחנתי בחוטים התלויים ברישול על העמודים, אות לדגל שהוסר מהם. בגלל מיקומו הגידה של הכפר אין הצבא מגיע אליו לעיתים קרובות. כפעם האחרונה היה במקום ביקור צבאי לפני שלושה שבועות. ביקורים כאלה מתרחשים בממוצע רק פעם בחודש — בניגוד למקומות אחרים, שבהם יש ביקורים יומיים, ליליים, או לפחות שבועיים. ממקום שבתנו בצל העצים אפשר היה לראות את בניין בית-הספר, שבו נערכה הה-

פקקי התנועה נפתחו כאילו בבת-אחת, ושקט מתוח נפל על העיר. זמן לא רב אחר-כך נודע לנו שמתארגנת תהלוכה בכפר נעמה, שמצפון-מערב לרמא-לה. את הדרך לכפר עשינו בכביש צר, מפותל בין הרים וואריות, דרך כפרים קטנים, דרך מחסומי-אבנים שהותווה להם מסלול חלופי, דרך עמודי-חשמל הנושאים בגאווה את דיגלי-פלסטין הקטנים, דרך קבוצות של ילדים קטנים שהחזיקו אבנים בידיהם, דרך מבטים נועזים של תושבים, דרך קיטעי-נוף קטנים, גבעות ירוקות, מטעי שקדים. הכפר נעמה אינו שוכן על שום ציר-תנועה ראשי. אין הוא חוצץ בין שום התנחלות לשום התנחלות. הוא רחוק מכל מקום, על ההרים.

החצר התחילה להתמלא אטי-אט, ולולא השפה הערבית, אפשר היה בקלות לחשוב שמתארגנת במקום עצרת של עונום עכשווי. של תומכי חוקה-לישראל, של מחייבי גיוס בחורי-ישיבות לצה"ל, או של כל גוף פוליטי או חברתי אחר. אבל זו לא היתה עצרת של אחד הגופים האלה. זו היתה עצרת מתוכננת של אנשי החזית העממית לשיחרור פלסטין, שבהנהגת ג'ורג' חבש.

יום שיגרת

הה התחיל כיום "שיגרת" באזור רמא-לה. יום ללא אירועים חריגים, ללא התקהלויות יוצאות-דופן, ללא הפגנות סורעות, אפילו ללא הפגנות שקטות. זה היה יום רווי-מתח, כמו כל שאר ימי האינתיפאדה, שבו הכל מצפים בדריכות לרגע שבו יקרה משהו. שעות-הבוקר, שהן שעות המיסחר היומי, היו סואנות. ברמאללה היו פקקים, כמו בכל יום. ג'פים צבאיים, מוגנים ברשתות ברזל, נעו במהירות ברחובות הצרים, משתרלים שלא להיכנס לחיכוכים מיותרים עם התושבים, הממהרים לערוך את קניותיהם ולחזור אל בתיהם לפני פרוץ ההפגנות.

אלה פורצות, בדרך-כלל, בתפר שבין שעות-המיסחר לשעות-השכיחה של אחרי-הצהריים. או, כשהרחובות עדיין חומים אדם, יש למפגינים ולזורקי-האבנים איפה להסי' תתר, לאן לברוח, בין מי להיטמע.

באותו היום לא קרה כלום. המיסחר התנהל תוך כדי פעילות של קנייה ומכירה, ובשעה 12 — בדיוק מרדים — התחילו כל החנויות להיסגר. רעש מתנתי של זנעולים, של בריחים ושל סגירת תריסי-ברזל כבדים הציף את חוסי-הצהריים המעיק. אנשים עמוסי-סלים מיהרו להיעלם בסיסמות הצרות של העיר, עזבו בזריזות את הרחובות הראשיים.

את ההתארגנות ראיתי מרחוק, בקר ש.י. היה חם, ואד סמיד עלה מהקרקע והפך את הראות למעורפלת. על בניין קטן, ליד בניין בית-הספר במרכז הכפר, נתלו פתאום שני דיגלי-פלסטין גדו-לים.

התכונה מסביב לבניין היתה גדולה. צעירים באו ויצאו, עלו וירדו במדרגות, התרוצצו בחצר הגדולה. קשה היה לזהות אותם מרחוק, קשה היה להבחין מה הם עושים בדיוק. החום הכבד, האוויר הסמיד, המקום הור, הפעילות הרחוקה וחוסר-ההירדעה הגבירו את המתח.

ואז קראו לנו לבוא ולהצטרף לצעירים ולתושבי-הכפר. הגענו אל חצר בית-הספר. במקום התרוצצו הרבה ילדים, בחורים צעירי רים, נערות ונשים. לאחדים מהם, כך נראה, היה תפקיד, והם הלכו במהירות לכיוון זה או אחר. אחרים עסקו בשיחות שונות. ילדים קטנים התרוצצו בחצר, משחקים, צוחקים, מברכים.

התפאורה היתה מושלמת. על בניין קטן, בנוי בטון אפור-חשוף, התנופפו ברוח חמה שני דיגלי-פלסטין, משני צידי הגג. ליד אחד הרגלים, על דורמים ממתכת, היתה מודבקת תמונה ציבוענית של אביר-ג'יהאד. במקומות שונים על עמודי-הבניין היו תלויות תמונותיו של הר"ר ג'ורג' חבש.

מעל המדרגות היתה תלויה כרזת-כר שאמרה: "21 שנה לאונס פלסטין! נמשיך את המאבק עד להשגת מטרותינו הלאומיות!" כל שאר הבניין היה מכוסה גם הוא בכתובות על הקיר. עצמו ובכרזות קרטון שנתלו לצורך האירוע.

מאחורי המירפסת ניצב רמקול מגנברי-קול, וכמה בחורים עסקו בחיבורו אל המיקרופון שהובא במיוחד למקום. כצד המדרגות עמדו מגולגלות כרזות על כריסטולים לבנים ווורודים, צמודים למקלות רקים.

עזרת נשים: נשות הכפר על מדרגות בית-הספר לחוד. בצל